

FILMFAKTA

Ämne	Biologi
Ålder	Från 13 år (H)
Speltid	18 minuter
Språk	Svenskt tal med svensk text
Produktion	Solfilm Media i samarbete med Mediaeffekt
Filmnr	Sol7532

På handledningens sista sida finns en länk till ett **quiz**, där du kan testa elevernas kunskaper efter filmen.

OM FILMEN

I den här filmen ska vi lära oss om några av de vanligaste sjukdomarna som vi kan drabbas av. Vi börjar med att lära oss begreppet folksjukdomar och vad det innebär. Vi undersöker hjärt- och kärlsjukdomar som är den vanligaste dödsorsaken i Sverige. Sen undersöker vi sjukdomar som diabetes, övervikt och de som drabbar vårt psyke. Till sist lär vi oss om några virus-sjukdomar vars symptom oftast blir mer lindriga men som drabbar de flesta av oss. I filmen får vi hjälp av allmänläkaren Karl-Patrik som förklarar sjukdomarna och dess symptom.

Det här är en film för elever i högstadiet när de läser om kropp och hälsa i ämnet biologi.

KAPITEL I FILMEN

Inledning (00:00–01:10)

Folksjukdomar – vanligaste sjukdomarna i Sverige (01:11–02:18)

Hjärt- och kärlsjukdomar (02:19–08:15)

Diabetes (08:16–10:41)

Övervikt (10:42–12:18)

Psykiska sjukdomar (12:19–15:00)

Virus (15:01–16:44)

Sammanfattning (16:45–SLUT)

LÄROPLANSMÅL

Biologi (åk 4–6)

Natur och samhälle

- Hur den psykiska och fysiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Några vanliga sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas.

Biologi (åk 7–9)

Kropp och hälsa

- Hur den fysiska och psykiska hälsan påverkas av sömn, kost, motion, sociala relationer och beroendeframkallande medel. Vanligt förekommande sjukdomar och hur de kan förebyggas och behandlas. Virus, bakterier, infektioner och smittspridning. Antibiotika och resistenta bakterier.

VANLIGA SJUKDOMAR

INNAN FILMEN

Vad vet eleverna redan?

Be eleverna skriva ned eller fundera enskilt kring vad de vet om vanliga sjukdomar. Låt dem sedan diskutera och jämföra sina svar i grupper om 2–3. Be grupperna att berätta sina svar inför klassen, medan du sammanfattar på tavlan.

Utgå gärna från de här frågorna:

- Vad menas med en "vanlig" sjukdom?
- Ge några exempel på vanliga sjukdomar

Ordlista till filmen

Diskutera och förklara begreppen i ordlistan med eleverna före filmen:

Sjukdom
Folksjukdom
Behandling
Insulin
Läkemedel
Livsstilsrelaterad
Blodsocker
Symptom
Åderförfettning

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

UNDER/EFTER FILMEN

Att tänka på innan filmvisning: Det kan finnas någon i klassen som har eller känner någon närstående som har drabbats av någon av sjukdomarna. Det är viktigt att tänka på att det kan för vissa vara känsligt och vi rekommenderar att ni prata om detta i klassen innan ni tittar på filmen.

Diskussionsfrågor till filmen

Läs först själv igenom frågorna och planera för hur du ska hantera elevernas svar och diskussioner.

Låt gärna eleverna svara på frågorna under filmens gång, enskilt eller i grupper om 2–4. Frågorna är indelade efter filmens kapitel för att du ska kunna pausa om någon behöver mer tid. Låt eleverna skriva klart sina svar efter filmen, innan du går igenom dem gemensamt och sammanfattar på tavlan.

Inledning (00:00–01:10)

- Vad gör en allmänläkare?

Folksjukdomar – vanligaste sjukdomarna i Sverige (01:11–02:18)

- Vad är en folksjukdom?
- Ge några exempel på folksjukdomar.
- Vad menas med att en sjukdom är livsstilsrelaterad?
- Hur kan man förebygga livsstilsrelaterade sjukdomar?
- Varför klassas inte lindriga sjukdomar som till exempel akne eller förkylning som folksjukdomar?

Hjärt- och kärlsjukdomar (02:19–08:15)

- Vad är hjärt- och kärlsjukdomar?
- Ge några exempel på hjärt- och kärlsjukdomar.
- Vad är blodtryck?
- Det finns naturliga anledningar till att ditt blodtryck kan stiga, vilka är dem?
- Det finns naturliga anledningar till att ditt blodtryck kan sjunka, vilka är dem?
- Vad kan ett konstant högt blodtryck innebära?
- Vilka är några vanliga symptom på högt blodtryck?
- Hur kan man behandla högt blodtryck?
- Vilka är några vanliga orsaker till högt blodtryck?
- Vad är en hjärtinfarkt?
- Vad är åderförfettning? Vad kan det innebära?
- Vilka är några vanliga symptom på en hjärtinfarkt?
- Hur kan man behandla en hjärtinfarkt?
- Vad är en stent?

Fortsättning på nästa sida >

VANLIGA SJUKDOMAR

- Vad är en stroke?
- Vilka är de två olika typerna av stroke?
- Vilka är några vanliga symptom vid en stroke?
- Vad är ett AKUT-test? Hur gör man det?
- Hur behandlar man en stroke?

Diabetes (08:16–10:41)

- Vad är diabetes?
- Vad är blodsocker?
- Vad är insulin?
- Det finns flera typer av diabetes. Vilka är de två huvud-typerna och vad skiljer dem åt?
- Hur behandlar man diabetes?
- Vilka är några vanliga symptom vid diabetes?

Övervikt (10:42–12:18)

- På vilket sätt är övervikt farligt?
- Ungefär hur många vuxna i Sverige är överviktiga?
- Vilka är några vanliga orsaker till övervikt?
- Hur behandlar man övervikt?

Psykiska sjukdomar (12:19–15:00)

- Vad är en psykisk sjukdom?
- Vad är depression?
- Vilka är några vanliga symptom på depression?
- Det finns flera olika typer av depression, ge några exempel.
- Vilka orsaker kan depression bero på?
- Hur behandlar man depression?
- Vad är ångest?
- Vilka är några vanliga symptom på ångest?
- Vad är panikångest?
- Hur behandlar man ångest?

Virus (15:01–16:44)

- Varför hjälper inte antibiotika vid virussjukdomar?
- Vad är en förkylning?
- Vilka är några vanliga symptom vid en förkylning?
- Hur behandlar man en förkylning?
- Vad är influensa?
- Vilka är några vanliga symptom vid influensa?
- Hur behandlar man influensa?

Sammanfattning (16:45–SLUT)

- Har du lärt dig någonting nytt efter att ha sett filmen?
- Är det något som togs upp i filmen som du vill lära dig mer om?

EFTER FILMEN

Vad visste eleverna innan?

Visa sammanfattningen från "Vad vet eleverna redan?". Låt eleverna jämföra vad de visste innan med vad de vet nu. Undersök om det är något de fortfarande är osäkra på och behöver undersöka vidare.

Ordlistan

Gå på nytt igenom ordlistan. Be eleverna ge exempel från filmen som kan fördjupa förståelsen av begreppen. Fråga om de behöver lägga till ord eller begrepp i listan, eller ändra på några förklaringar.

Fördjupning i sjukdomarna

Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp. Varje grupp väljer en sjukdom från filmen att fördjupa sig kring. Arbetet bör ta upp symptom, behandling och hur sjukdomen påverkar kroppen.

- Hjärtinfarkt
- Högt blodtryck
- Stroke
- Diabetes
- Övervikt
- Depression
- Ångest
- Förkylning
- Influensa

Hjälp eleverna att hitta mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Uppmuntra gärna eleverna till att vara kreativa kring hur de vill redovisa sitt arbete inför resten av klassen. Efter att varje grupp har presenterat kan ni med fördel ha en gemensam diskussion och klassen kan ställa följdfrågor till den presenterande gruppen.

VANLIGA SJUKDOMAR

Fördjupning i sjukdomarna

Det finns fler vanliga sjukdomar som inte togs upp i filmen. Dela in eleverna två och två eller flera i varje grupp och låt grupperna välja en sjukdom som de vill lära sig mer kring. De kan välja en ur listan nedan eller välja en egen sjukdom.

- Olika typer av cancer
- Demens
- Alzheimers
- Allergi
- Huvudvärk/Migrän
- Ätstörning

Hjälp eleverna att hitta mer information med hjälp av internet, böcker och tidskrifter. Uppmuntra gärna eleverna till att vara kreativa kring hur de vill redovisa sitt arbete inför resten av klassen. Efter att varje grupp har presenterat kan ni med fördel ha en gemensam diskussion och klassen kan ställa följdfrågor till den presenterande gruppen.

VANLIGA SJUKDOMAR

QUIZ

A.

VILKEN ÄR DEN VANLIGASTE DÖDSORSAKEN I SVERIGE?

1. Övervikt
2. Diabetes
3. Hjärt- och kärlsjukdomar
4. Psykiska sjukdomar

B.

VAD ÄR EN STROKE?

1. Samlingsnamn för hjärninfarkt och hjärnblödning
2. En sjukdom som påverkar blodsockret
3. Ett symptom vid övervikt
4. En allergi

C.

VAD ÄR INSULIN?

1. En sjukdom som drabbar hjärnan
2. Ett symptom vid stroke
3. Ett hormon i kroppen
4. Ett symptom vid depression

D.

VAD ÄR INTE ETT VANLIGT SYMPTOM VID INFLUENSA?

1. Feber
2. Hosta
3. Blåa tår
4. Huvudvärk

E.

HUR STOR ANDEL AV VUXNA SVENSKAR ÄR ÖVERVIKTIGA?

1. 10 %
2. 30 %
3. 50 %
4. 70 %

F.

VAD ÄR INTE EN ORSAK TILL DEPRESSION?

1. Graviditet eller förlossning
2. Årstidsskifte
3. Dystymi
4. Lågt insulin

G.

ÄR FÖRKYLNING EN FOLKSJUKDOM?

1. Ja
2. Nej
3. Ibland
4. Beror på orsaken

H.

VAD ÄR ETT VANLIGT SYMPTOM VID DIABETES?

1. Ofta törstig
2. Snorig
3. Ökad hårväxt
4. Röda ögon

VANLIGA SJUKDOMAR

QUIZ - FACIT!

A.

VILKEN ÄR DEN VANLIGASTE DÖDSORSAKEN I SVERIGE?

1. Övervikt
2. Diabetes
3. Hjärt- och kärlsjukdomar - **RÄTT SVAR**
4. Psykiska sjukdomar

B.

VAD ÄR EN STROKE?

1. Samlingsnamn för hjärninfarkt och hjärnblödning - **RÄTT SVAR**
2. En sjukdom som påverkar blodsockret
3. Ett symptom vid övervikt
4. En allergi

C.

VAD ÄR INSULIN?

1. En sjukdom som drabbar hjärnan
2. Ett symptom vid stroke
3. Ett hormon i kroppen - **RÄTT SVAR**
4. Ett symptom vid depression

D.

VAD ÄR INTE ETT VANLIGT SYMPTOM VID INFLUENZA?

1. Feber
2. Hosta
3. Blåa tår - **RÄTT SVAR**
4. Huvudvärk

E.

HUR STOR ANDEL AV VUXNA SVENSKAR ÄR ÖVERVIKTIGA?

1. 10 %
2. 30 %
3. 50 % - **RÄTT SVAR**
4. 70 %

F.

VAD ÄR INTE EN ORSAK TILL DEPRESSION?

1. Graviditet eller förlossning
2. Årstadsskifte
3. Dystymi
4. Lågt insulin - **RÄTT SVAR**

G.

ÄR FÖRKYLNING EN FOLKSJUKDOM?

1. Ja
2. Nej - **RÄTT SVAR**
3. Ibland
4. Beror på orsaken

H.

VAD ÄR ETT VANLIGT SYMPTOM VID DIABETES?

1. Ofta törstig - **RÄTT SVAR**
2. Snorig
3. Ökad hårväxt
4. Röda ögon

KUNSKAPSQUIZ ONLINE

Vi har i november år 2020 skapat en delad Kahoot! som du gärna får använda så länge länken fungerar:
<https://create.kahoot.it/share/vi-lar-oss-om-vanliga-sjukdomar-sol7532/89fe03ca-4040-4568-987a-18275daf57d0>

För att använda quiz:et, klicka på knappen "Play as guest" om du inte har någon inloggning.

